

Ad 3. Resp. dicitur ejusmodi esse Ecclesiae injuriosum, quod nulla ratione ab adversariis poterit honestari. Verum etsi daretur, hoc exurgeret argumentum: Ecclesia interdum abusa est potestate legislativa, ergo hanc non habet, neque habere debet. Quae quidem si valerent argumentandi ratio, hoc pariter institui posset argumentum: potestas civilis interdum abusa est auctoritate legislativa, ergo eam non habet neque habere debet. Nescio porro utrum hoc politicis arrideat.

Quod vero attinet ad placitum regium novissime invecum aulicorum hortatu (1), dico illud plane injustum esse, quia princeps fiet ex Ecclesiae filio ac subdito ejusdem iudex ac dominus, arbiterque ecclesiasticae disciplinae, ideoque limites potestatis suae transgredieretur. Quid dicerent aulici, si Ecclesia aut romanus pontifex nollet principum decreta vim habere, nisi prius ipse probasset, sub obtentu quod posset esse iuris ecclesiasticis noxia? Non clamarent Ecclesiam hac ratione invadere jura principum? Experientia satis ostendit quinam injiciantur compedes ecclesiasticae potestati ex ejusmodi placitis regii. Principes acatholici jus placiti regii sibi pariter vindicant.

opus Joan. Antonii Bianchi ord. min. de observantia: *Della potestà e della politica della chiesa*. Roma 1745. tom. III. lib. I. cap. I. § 6.

(1) Nullum in tota antiquitate ab aetate Constantini M. usque ad sec. XV. exemplum offenditur, ex tot imperatoribus ac principibus christianis in universo mundo, alicuius qui contenderit, nedum circa materiam tantum disciplinarem, subjiciendum aliquid concilii decretum, aut constitutionem pontificiam placito regio. Cf. Zacaria op. cit. pag. 216. et Bianchi op. pariter cit. tom. IV. p. 346. seqq. Verum juverit de novissimo hoc regii placiti invento iudicium afferre quod tulit D. Pek, membrum concilii Flandrici, his verbis: « Quam consuetudinem (placiti regii) et multas alias ejusdem farinae non posse jure satis defendi puto, ut quae libertati Ecclesiae plurimum adversantur, ac proinde non valent apud justos et catholicos iudices, qui timorem

carunt (4); notum porro est quid catholicis in ditione principum protestantium hac de causa eveniret, quot vexationibus subjiciantur, quot oriantur dissidia. Hac ratione istorum principum patrocinium non semel vertitur in apertum super Ecclesiam dominatum, alicubi vero in vigentem persecutionem.

Ad 4. D. Ita ut possit alia legitima ratione republicae bono prospici, C. ita ut alia via non suppetat N. Si enim casus hic contingeret, in negotiis praesertim mixtis, possent principes ejusmodi incommoda rom. pontifici patefacere, qui pro sua in bonum universale sollicitudine, si rem ita esse compererit, procul dubio sanctiones ecclesiasticas, ubi eidem poscerent rerum adjuncta, aut tollet, aut mitigabit, prout semper praestitit s. Sedes, quin opus sit indebitam sibi arrogare auctoritatem, ut aulici contendunt.

Juverit gravissimum hoc argumentum absolvere verbis quibus utebatur s. Hilarius Pictaviensis in lib. contra Auxentium: « Miserari licet nostrae aetatis laborem, et praesentium temporum stultas opiniones ingemiscere, quibus patrocinari Deo humana creduntur, et ad tuendam Christi Ecclesiam ambitione seculari laboratur » (2).

Dei habeat, licet forte valeant apud eos apud quos quidlibet licet, et qui Ecclesiam oderunt, eaque principibus secularibus libenter in omnibus subicerent: confusionem passuri in magno illo die, cum ad iudicandum eos veniet, cujus sponsam hic contempserunt, et injuria affecerunt. » Cf. *Mémor. cathol.* Févr. 1826.

(1) Ut fere omnes principes acatholici Germaniae, cujus rei praesto habere documenta quae possem hic exhibere, nisi ageretur de re notissima; quo fit ut catholica Ecclesia sub principibus protestantibus hac de causa ut plurimum vexetur, vexentur episcopi, ac in universum religionis ministri, ut constat ex publicis ephemeridibus, praesertim vero ex *L'ami de la religion*.

(2) N. 5. opp. ed. Maur. tom. II. col. 594. Veron. 1750.

SECTIO POSTERIOR

DE ROMANO PONTIFICE.

SECTIO POSTERIOR.—DE ROMANO PONTIFICE.

Licet ea, quae hactenus pertractavimus, Ecclesiam integram atque perfectam afficiant, seu societatem universam a Christo ad instar individui viventis constitutam, ac propterea capite ac membris constantem; attamen juxta praemissa agere speciatim de Ecclesiae capite nobis proposuimus, sive ob argumenti praestantiam, sive ob adversariorum qui illud quoquo modo aggressi sunt multitudinem. Cum enim agitur de Ecclesiae capite, agitur de summa rei a qua ipsius Ecclesiae existentia et salus omnino pendet (1). Adversarii

(1) Verissime card. Bellarminus in praefat. in libros de summo pontifice, n. 2. scripsit: « De qua re agitur, cum de primatu pontificis agitur? Brevis dicam, *De summa rei christianae*. » Quod ex recentioribus pariter agnovit et professus est inter anglicanos Guill. Palmer Oxoniensis, dum in op. saepius citato par. 7. de rom. Pontifice, cap. I. vol. II. p. 477. asserere non dubitat: « Doctrinam de primatu episcopi romani in Ecclesiam universalem ordinem esse circa quem reliquae omnes voluntur controversiae quae inter Ec-

clesiam romanam et ecclesias ceteras incalescunt; quoniam si Christus Dominus primatum ex officio proprium alicuius episcopi instituit in Ecclesia catholica, qui semper perdurare debeat; et hunc primatum haereditaverit episcopus romanus, illico consequitur Ecclesiam catholicam coarctari ad solam Ecclesiam obedientiae romanae; et concilia, doctrinam ac traditiones illius Ecclesiae obsignatas esse auctoritate totius mundi christiani. » Id ipsum patet ex immani omnium haereticorum et schismaticorum furore adversus ejusmodi primatum a quo contriti sunt.

autem qui ipsum impugnaverunt sunt acatholici omnes qui vires omnes suas ad illud labefactandum nullo non tempore exereuerunt. Quaecumque de hoc capite dicturi sumus revocari facile possunt ad primatum quem Christus Ecclesiae instituit et auctor contulit super hanc Ecclesiam suam Petro; ad successionem in hoc primatu; ad huius primatus naturam; ad illas denique dotes ac prerogativas quibus eum Christus instructum ac insignitum voluit. De his propterea singulatim, ea qua

clesiam romanam et ecclesias ceteras incalescunt; quoniam si Christus Dominus primatum ex officio proprium alicuius episcopi instituit in Ecclesia catholica, qui semper perdurare debeat; et hunc primatum haereditaverit episcopus romanus, illico consequitur Ecclesiam catholicam coarctari ad solam Ecclesiam obedientiae romanae; et concilia, doctrinam ac traditiones illius Ecclesiae obsignatas esse auctoritate totius mundi christiani. » Id ipsum patet ex immani omnium haereticorum et schismaticorum furore adversus ejusmodi primatum a quo contriti sunt.

per nos fieri poterit diligentia, pertractandum erit, non modo contra acatholicos, verum etiam adversus catholicos non paucos, qui quamvis primatum divino jure admittant in Ecclesia, ipsius tamen vim extenuare, quoad ejus fieri potuit, saeperunt, ut vix illum ad purum nomen non redegerint.

CAPUT I. De Petri primatu.

Capitis nomine, in subjecta de qua agimus materia, significatur primatus honoris seu praeminentiae et jurisdictionis. Qui contendunt Christum instituisse Ecclesiam acephalam sui sine capite, inficiantur Servatorem nostrum alicui peculiari individuo primatum illum contulisse; ex quo inferunt nullum a Christo caput Ecclesiae fuisse praefectum. Alii vero existimant hunc saltem primatum immediate alicui individuo non fuisse a Christo collatum, sed universae Ecclesiae, quae proinde potest illum per quemlibet exercere, eum ex uno in alium transferendo (1). Nos vero catholici asserimus Christum tum praeminentiae ac jurisdictionis primatum instituisse in Ecclesia, seu caput ei praefecisse et quidem in peculiari individuo, nempe Petro; tum hunc ipsum primatum haud immediate Ecclesiae, sed immediate Petri personae contulisse. Quae ut ex ordine evincamus sit

PROPOSITIO I. — *Christus contulit Petro primatum honoris et jurisdictionis in universam Ecclesiam, cui propterea eum caput praefecit.*

Christus Petro primatum contulit non solum ordinis seu honoris ac praeminentiae, sed verae jurisdictionis in universam Ecclesiam suam, adeoque Ecclesiae suae caput illum constituit; si super ipsum suam se promissit aedificaturum Ecclesiam, et claves regni caelorum se ei daturum pollicitus est, ac reipsa utrique promisso stetit, eidem soli credens pascendum seu regendum universum gregem suum. Jamvero duo priora constant ex Matth. XVI. Cum enim interrogasset Christus discipulos suos: « Vos autem quem me esse dicitis? Respondens Simon Petrus dixit: Tu es Christus, filius Dei vivi. Respondens autem Jesus dixit ei: beatus es, Simon Barjona: quia caro et sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus, qui in caelis est. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, et portae inferi non prevalebunt adversus eam. Et tibi dabo claves regni caelorum. Et quodcumque ligaveris super terram erit ligatum et in caelis; et quodcumque solveris super terram erit solutum et in caelis. » Postremum vero, seu promissi solutionem exhibet s. Joannes, cap. XXI. illis verbis, quibus Christus redivivus eundem Petrum affatus est: « Pasce agnos meos..... pasce oves meas. »

Porro in priori testimonio Christus Petro sub gemina fundamenti et clavium metaphora aperte significat se eidem supremam potestatem collaturum, eumque suum constitutum vicarium in Ecclesia visibili a se paulo post aedificanda. Quod enim est fun-

(1) Tale est systema Richerianum, Jansenianum, Febro-riatum, etc. ut paulo post videbimus.

damentum in cœmentitio aedificio, erit Petrus in aedificio spirituali, nempe Ecclesia. Ast vero fundamentum illud est quod universum aedificium sustentat ac regit, ergo et Petrus ille erit ex Christi institutione cui omnis in Ecclesia potestas, omnis legum vis tanquam firmo fundamento inniti debebunt. Quod non minus aperte patet ex altera clavium metaphora, qua in eodem testimonio usus est Christus. Etenim penes omnes gentes, praesertim vero hebraeam, receptum est, ut claves alicui conferantur tanquam insigne aut symbolum potestatis in domum aut civitatem cujus claves traduntur, ut non pauca loca Scripturarum parallela confirmant (1). Cum itaque Christus Ecclesiae suae claves Petro se daturum promiserit, consequens est promississe hoc ipso Christum, se enim constitutum principem supremum totius Ecclesiae eum potestatis plenitudine quodcumque solvendi ac ligandi, seu constituendi leges, subditos obligandi ad ipsas observandas, puniendi transgressores, efficiendique quidquid ad Ecclesiae ipsius bonum et utilitatem pro locorum, temporum, personarum ac rerum adjunctis ipse conferre judicaverit (2).

Nec minus luculenter patere promissae potestatis collationem apud Joannem loc. cit., verba ipsa significant quibus Christus non unam aut alteram gregis sui partem, sed gregem suum plane universum eidem pascendum commisit, seu universam Ecclesiam, quae ex agnorum et ovium collectione coalescit. Ne quis vero arbitraretur officium duntaxat ministeriale praebendi cibum agnis et ovibus Christum Petro conferre voluisse, praeter vocem *πάσκα*, quae proprie significat *pasce* seu *ciba*, aliam vocem addidit v. 16. dicens:

(1) Cf. Jahn: *Archaeologia biblica*, Vien. 1814. § 57. ubi scribit: « Claves ex metallo confectae, non erant nisi potentioribus et nonnunquam ansa eburnea ornatae. Clavis hujus generis aetate monarchiae hebraicae a dispensatore domus regiae tanquam insigne muneris, in humero gestabatur. » Sane Isa. XXII. 22. legitur de Eliacim filio summi sacerdotis Heleiae « Et dabo clavem domus David super humerum ejus: et aperiet, et non erit qui claudat; et claudet, et non erit qui aperiat. » Quin et suprema Christi potestas, Apoc. III. 7. eodem clavium symbolo designatur: « Hæc dicit sanctus et verus qui habet clavem David » Cf. Calmet in loc. cit. Isaie.

(2) Juverit ad confirmandum quod diximus de suprema potestate Petro a Christo promissa sub gemina *petra* et *clavium* metaphora, expositionem in medium afferre hominis profecto minime suspecti, judaeo-increduli Salvador, qui in op. cit. *Jésus-Christ et sa doctrine*, tom. I, lib. II. chap. I. p. 525. hæc in rem nostram habet: « D'abord au sujet du nom et des clés de Pierre, a qui les trois listes des apôtres rapportées par les Evangiles accordent toujours le premier rang... L'attribution qui lui fut faite par Jésus du mot syriaque *kephas*, signifiant *pietre*, répondait à une double métaphore: à la fermeté de son âme, que le langage poétique de nos jours aurait comparée, dans le même esprit, à un rocher et à cette circonstance, qu'en se présentant au maître de Nazareth comme son premier défenseur, puis en confessant le premier sa qualité de Christ, il avait mérité de passer pour la pierre fondamentale de l'édifice de Jésus et d'être chargé des clés symboliques. Dans le nouvel ordre d'idées, la signification ajoutée à ces clés comportait non-seulement le droit d'approuver et de désapprouver ce qu'il fallait faire ou ne pas faire, mais le droit d'ouvrir ou de fermer du même coup aux prosélytes et aux disciples, selon l'exigence des cas, les portes actuelles de l'association et le passage aux félicités de la résurrection prochaine. Loin de chercher leur origine dans les coutumes des Romains ou chez toute autre nation, ou doit la demander à la patrie des fondateurs de l'institut chrétien. » Deinde refert textum cit. Isaie.